

Stora Enso Oulu Oy
PL 309, 00100 HELSINKI
2804528-6

Päätös Tukes 1446/03.01/2024

Asia

Vaarallisten kemikaalien teollisessa käsittelyssä ja varastoinnissa tapahtuvat muutokset uuden kartonkikoneen rakentamisen sekä kartongin valmistuksen osaprosesseissa tapahtuvien muutosten myötä.

Kohde

Yrityksen tiedot: Stora Enso Oulu Oy (2804528-6)
Kohteen sijaintiosoite: Nuottasaarentie 17, 90400, OULU
Kiinteistötunnukset: 564-7-1-36
Kohde ei sijaitse pohjavesialueella

Päätös

Stora Enso Oulu Oy saa rakentaa uuden kartonkikoneen (BM6) sekä tehdä muut hakemuksessa tarkemmin kuvaamansa muutokset tuotantolaitoksellaan. Stora Enso Oulu Oy on toimittava hakemuksessa/ilmoituksessa esittämällään tavalla, ellei lupaehtoissa muuta määrätä, sekä noudatettava vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annettuja säädöksiä.

Toiminta on laajamittaista vaarallisten kemikaalien käsittelyä ja varastointia terveydelle/ympäristölle/fysikaalisesti vaarallisten kemikaalien määrän ja vaaraluokituksen perusteella. Toiminnan laajuus edellyttää toimintaperiaateasiakirjan laatimista (VNa 685/2015 4 §)

Vaaralliset kemikaalit

Tuotantolaitoksen kemikaalimäärät on ilmoitettu KemiDigi-järjestelmään. Kemikaaliluettelon tunniste on 14168. Merkittävimmät vaaraa aiheuttavat

kemikaalit ovat: natriumhypokloriitti, vetyperoksidi, happi, tärpähti, metanoli, mäntyöljy ja erilaiset lipeät. Tuotantoprosessissa syntyy myös terveydelle vaarallisia ja syttyviä hajukaasuja.

Konsultointivyöhyke

Kohteen konsultointivyöhyke on 0,5 km. Konsultointivyöhyke määritellään kohteen kiinteistön rajasta. Kunnan tulee pyytää konsultointivyöhykkeellä tapahtuvista kaavamuutoksista ja merkittävämmästä rakentamisesta lausunto Tukesilta ja pelastuslaitokselta.

Tarkastus

Toiminnanharjoittajan on pyydettävä tarkastusta Tukesilta hyvissä ajoin ennen laitoksen käyttöönottoa. Tarkastuksessa käydään läpi, että hakemuksessa esitetyt tiedot vastaavat tuotantolaitoksessa vallitsevaa tilannetta ja että toiminta on säädösten ja tämän päätöksen ehtojen mukaista. (VNa 685/2015 30 §). Käyttöönottotarkastuksen päivämääräksi on alustavasti sovittu 19.6.2024. Muutos tullaan ottamaan käyttöön vaiheittain. Ensimmäisenä käyttöönotto tapahtuu uudella hajukaasukattilalla ja kaustisoinnissa.

Toiminnan kuvaus

Stora Enso Oulu Oy:n sellu- ja kartonkitehtaassa valmistetaan tällä hetkellä valkaisematonta havusellua ja yhdellä kartonkikoneella (BM7) pakkauskartonkia. Oulun tehtaan paperikone 6 muutetaan kartonkikoneeksi BM6 ja sen raaka-aineeksi valmistetaan valkaistua ja valkaisematonta kemitermomekaanista massaa (BCTMP). Puunkäytön lisääntyessä rakennetaan uusi kuorimo- ja haketuslinja. Lisäksi rakennetaan uusia hakesiiloja (3 kpl, jolloin alueella on yhteensä kuusi siiloa) sekä hakekuljettimia. Kemitermomekaanisen massan (BCTMP) valmistamista varten rakennetaan uusi laitos. Kartonkitehtaan jätevedenpuhdistamo laajennetaan toisen kartonkikoneen jätevesien käsittelyyn riittäväksi. Energiantuotantoa varten rakennetaan uusi kiinteän polttoaineen kattila K4. Hajukaasujen käsittelyä varten rakennetaan uusi hajukaasukattila, jonka varajärjestelmänä tulee olemaan soodakattila, kattila K3 sekä soihtu.

Muutoksen jälkeen tehtaan valkaisemattoman sellun tuotantokapasiteetti on noin 550 000 tonnia vuodessa ja BCTMP-massan kapasiteetti 500 000 tonnia vuodessa. Päälystettyjä ja päälystämättömiä pääosin ruskeita pakkauskartonkeja pystytään valmistamaan 1 300 000 tonnia vuodessa. Kartongin tuotannossa käytetään myös ostomassoja. Sivutuotteina muodostuu raakamäntyöljyä (27 000 t/v) ja tärpähtiä (1

300 t/v). Tehdas on käynnissä ympäri vuorokauden kaikkina viikonpäivinä huoltoseisokkeja lukuun ottamatta.

Laitoksella on seuraavia prosesseja tai toimintoja sekä niihin liittyvät merkittävimmät vaaralliset kemikaalit

- Puun käsittely ja varastointi: ei vaarallisia kemikaaleja (pölyräjähdysvaara)
- Sellun valmistus (soodakattila ja kaustimo): hapetettu valkolipeä, happi ja väkevät/laimeat hajukaasut
- BCTMP-massan valmistus: natriumsulfiitti, hapetettu valkolipeä, natriumhydroksidi, vetyperoksidi
- Kartonkitehdas: ei merkittäviä määriä vaarallisia kemikaaleja (retentioaineet, biosidit, vaahdonestoaineet jne)
- Energiantuotannossa uusia kattiloita: kiinteään polttoaineen kattila K4 ja hajukaasukattila: väkevät hajukaasut, natriumbi-/natriumsulfiitti, natriumhydroksidi
- Jäteveden puhdistamo: polyalumiinikloridi (PAC), urea ja fosforihappo
- Kemiallisesti puhdistetun veden valmistusyksikkö: PAC ja lipeä
- Kemikaalien purkupaikat karttapiirroksen mukaisesti

Ympäristön kuvaus

Tuotantolaitos sijaitsee Oulun Nuottasaaren teollisuusalueella. Uuden Oulun yleiskaavassa tehdasalue on merkitty pääosin T/kem-merkinnällä teollisuus- ja varastoalueeksi, jolla on merkittävä, vaarallisia kemikaaleja valmistava tai varastoiva laitos. Alueella sijaitsee myös kaksi muuta Tukesin valvomaa tuotantolaitosta Kraton Chemical Oy ja Nouryon Finland Oy.

Päätöksen ehdot

Toiminnan tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1. Laadittujen Hazop- ja muiden prosessiriskianalyyysien toimenpiteet tulee tehdä valmiiksi ennen käyttöönottoa. Toiminnanharjoittajan on käyttöönottovaiheessa osoitettava, että toimenpidelistat on suljettu hyväksytysti tai osoittaa, että keskeneräiset asiat ovat niin vähäisiä, että ne eivät estä turvallista käyttöönottoa. (390/2005 10 §)
2. NCG-osaston hazopointi on päivitettävä Stora Enso Oyj:n nykyisen riskimatriisin mukaiseksi. Aikataulu päivittämiselle on määriteltävä. (390/2005 10 §)
3. Kaikille määritellyille SIL-luokitelluille turvatoiminnoille tulee olla selkeä yksilöivä tunnus. Tunnuksen perusteella on löydettävä skenaario tai riskianalyyysin kohta, jonka perusteella turvatoiminto on määritetty (linkki turvatoiminnon ja

- riskianalyysin välillä). SIL- luokitellulle turvatoiminnolle pitää olla määritelty turvallisuusvaatimukset (SRS). Turvatoimintoihin liittyvien laitteiden asennusten ja testausten suorittamisesta hyväksytysti tulee olla kirjallinen dokumentaatio. (390/2005 10 §, 856/2012 50 §)
4. Vaarallisten kemikaalien säiliöistä ja putkistoista on laadittava valmistus- ja tarkastusdokumentaatio. Säiliöt ja putkistot on oltava merkittyinä kunnossapitojärjestelmään. Prosessiturvallisuuden kannalta kriittisistä putkista on oltava materiaali- ja paksuustiedot (ns. lähtötaso/baseline) dokumentoituna kunnanvalvonnan mahdollistamiseksi. (856/2012 43 §)
 5. Rekisteröitävistä painelaitteista on laadittuna painelaittekirjat tai muu osoitus painelaitteiden vaatimustenmukaisuudesta.
 6. Mikäli kemikaalivuotojen hallintaan käytetään lattiakanavistoa tai viemärintiverkostoa, tulee niiden kapasiteetti vastata suurinta vuotoskenaariota esim. säiliön tilavuus. Kanaviston kunto on voitava osoittaa dokumentoiduin tarkastuksin. Kemikaalivuodot eivät saa aiheuttaa kanavistossa vaarallisia reaktioita tai niiden kautta ei saa kulkeutua myrkyllisiä tai syttyviä kaasuja. Laaditut vuodonhallinta- ja sammutusjätevesien talteenotto suunnitelmat tulee päivittää. Myös sisäinen pelastussuunnitelma on päivitettävä ja toimitettava pelastuslaitokselle. (856/2012 51 §, 685/2015 18 §)
 7. Sähköasennusten on oltava tilaluokitusvaatimusten mukaisia ja sähkölaitteistolle tehdään laitteistoluokan edellyttämät tarkastukset. Räjähdyshaarallisten tilojen sähköasennusten tekemisessä ja tarkastamisessa noudatetaan standardeja SFS-EN 60079-14 ja -17. Räjähdyssuojasiasiakirjan laiteluettelot on päivitettävä. (L 390/2005: 42 §, VNa 856/2012: 65 §, L 1135/2016: 43-45 §)
 8. Kaikki uudet ja muutetut laitteet on vietävä kunnossapitojärjestelmään, jossa niille on määritelty prosessiturvallisuuskriittisyys. Tällaisilla laitteilla on oltava määriteltyä ennakkohuoltotyöt. Uusista laitteista on oltava laitemanuaalit ja tarvittavat sertifikaatit. (390/2005 10, 12 §)
 9. Laitteistot, säiliöt ja putkistot sekä kemikaalien varastointitilat ja -paikat varustetaan turvallisen käytön ja onnettomuustilanteisiin varautumiseen edellyttämällä merkinnöillä. (VNa 856/2012: 58-60 §)
 10. Työntekijöille on annettava riittävästi koulutusta prosessiturvallisuusriskeistä. Annettu koulutus ja siihen osallistuneet henkilöt on yksilöitävä. (390/2005 11 §)

Päätöksen perustelut

Toiminnanharjoittaja on tehnyt uusille ja päivitetuille prosessinosille Hazop-menetelmällä prosessiriskianalyysit. Valituille skenaarioille on tehty myös tarkempi suojauskerrosanalyysi (ns. LOPA-analyysi). Näiden riskianalyysien pohjalta on määritelty erilaiset varautumiset. Ehdoilla 1-3 varmistetaan varautumisten riittävä

dokumentointi ja toimintakunnon osoittaminen. Projektissa rakennetaan useita uusia kemikaalisäiliöitä ja -putkistoja, joiden vaatimustenmukaisuus on osoitettava. Vastaavasti myös muiden laitteistojen kuten painelaitteiden ja Ex-laitteiden osalta on osoitettava niiden vaatimustenmukaisuus. Kemikaalivuotojen hallintaan käytetään suoja-altaita ja tiiviitä vuodonhallintarakenteita. Ehdolla 6 varmistetaan myös viemärointijärjestelmien kapasiteetti ja turvallisuus vuotojen hallinnassa. Tarvittavat kunnossapitotöiden kuvaukset ja ohjeistukset sekä työntekijöiden koulutus on saatettava ajan tasalle.

Tukes katsoo, että toiminnan täyttäessä tämän päätöksen ehdot ja muuten toimittaessa hakemuksessa esitetyllä tavalla, toiminta täyttää lainsäädännön asettamat velvoitteet Tukesin käytössä olevien tietojen perusteella.

Ympäristövaikutusten arviointi

Tukes on tutustunut hankkeesta tehtyyn ympäristövaikutusten arviointiselostukseen ja yhteysviranomaisena toimineen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen 12.10.2022 laatimaan perusteltuun päätelmään hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Tukes on huomionnut perustellussa päätelmässä kohdassa "Onnettomuus-, poikkeus- ja häiriötilanteiden vaikutukset" esitetyt asiat. Hakemuksessa tunnistettujen onnettomuuksien vaikutukset eivät ulotu Nuottasaaren tehdasalueen ulkopuolelle. Tuotantolaitoksen konsultointivyöhykkeeksi on määritelty 0,5 km. Tunnistettujen onnettomuuksien todennäköisyyksien pienentämiseksi on tehty erilaisia toimenpiteitä ja asetettu ehtoja Tukesin päätöksessä.

Lupahakemuksen käsittely

- Muutoshakemuksen vastaanottaminen, 05.02.2024
- Lisätietojen pyytäminen, 20.02.2024
- Lisätietojen vastaanottaminen, 14.03.2024
- Lisätietojen pyytäminen, 20.03.2024
- Kuuleminen, 08.04.2024
- Lisätietojen vastaanottaminen, 19.04.2024
- Lausunnon vastaanottaminen, 26.04.2024, Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos
- Lisätietojen vastaanottaminen, 16.05.2024
- Lisätietojen vastaanottaminen, 16.05.2024

Lausunnot ja mielipiteet

Lausunnot

Tukes pyysi asiasta lausunnot Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta ja pelastuslaitokselta. Pelastuslaitoksen lausunnossa muistutettiin vuodenhallinnan riskeistä käytettäessä viemärintikanaaleja sekä varautumiseen liittyvien asiakirjojen päivittämisestä. Lausunto on huomioitu erityisesti päätöksen ehdossa 6. ELY-keskus ei antanut lausuntoa.

Mielipiteet

Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia tai annettu mielipiteitä.

Käsittelymaksu

Päätösmaksu 4148 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus (Palkeet) lähettää laskun hakijalle. (Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista 1283/2021)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta hallinto-oikeudelta oheisen valitusosoituksen mukaisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää. (L 390/2005 126 §)

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että tästä päätöksestä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Tukesilta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. (Maksuperustelaki (150/1992) 11 b §)

Säädökset

[Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005)]

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015)

Valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012)

Valtioneuvoston asetus nestekaasulaitosten turvallisuusvaatimuksista (858/2012)

Valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen ja varastoinnin valvonnasta (819/2015)

Valtioneuvoston asetus räjähteiden valmistuksen, käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (1101/2015)

Painelaitelaki (L 1144/2016)

Sähköturvallisuuslaki (L 1135/2016)

Valtioneuvoston asetus maakaasu-, nestekaasu- ja öljylämmityslaitteistojen asennus- ja huoltotoimintaa sekä maanalaisten öljysäiliöiden tarkastusta harjoittavien hyväksymisestä (558/2012)]

Lisätietoja päätöksestä

Lisätietoja antaa Timo Talvitie, etunimi.sukunimi@tukes.fi, puh. 029 5052 654

Päätöksen tiedoksianto

Päätös lähetetään tiedoksi toiminnanharjoittajalle, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella ja Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitokselle.

Voimassaolo

Toistaiseksi

Esittelijä: Timo Talvitie, Johtava asiantuntija

Ratkaisija: Kati Hietämäki, Ryhmäpäällikkö

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Tiedoksi

Pohjois-Pohjanmaan ELY
Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

VALITUSOSOITUS

1. MITEN VALITUS TEHDÄÄN

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Valituksessa pitää olla seuraavat asiat ja asiakirjat:

- hallinto-oikeus, jolle valitus osoitetaan (toimivaltainen hallinto-oikeus ilmoitettu jäljempänä)
- päätös, johon haetaan muutosta, liitteineen; alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- muutokset, joita valittaja päätökseen vaatii, ja niiden perustelut
- valittajan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero
- tiedoksisaantitodistus tai muu tieto valitusajan alkamisesta
- valitusosoitus

Valituksen voi laatia valittajan puolesta myös laillinen edustaja tai asiamies. Tällöin on ilmoitettava lisäksi laatijan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

2. MINKÄ AJAN KULUESSA VALITUS TEHDÄÄN

Valitusaika on 30 päivää. Ajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä. Tiedoksisaantipäivä lasketaan seuraavasti:

- Jos päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Saantitodistus liitetään valitusasiakirjoihin.
- Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemän (7) päivän kuluessa postituspäivästä, jollei muuta ilmene
- Jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla esim. saantitodistusta vastaan jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä saantitodistuksen osoittamasta päivästä.

3. MITEN VALITUS TOIMITETAAN PERILLE

Valituksen voi toimittaa hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Ahvenanmaan hallintotuomioistuinta lukuun ottamatta valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Postittaminen tapahtuu lähettäjän vastuulla. Valituksen on saavuttava hallinto-oikeudelle virka-aikana ennen 30 päivän valitusajan päättymistä, jotta valitus voidaan tutkia.

4. OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 €. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

5. MINNE VALITETAAN

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus, PL 189 (käyntiosoite Torikatu 34-40), 90101 Oulu

Ryhmäpäällikkö Kati Hietämäki
30.5.2024

Johtava asiantuntija Timo Talvitie
30.5.2024